

SECTION 7

INTERNATIONAL RELATIONS AND GEOPOLITICS

УДК 327.56:341.2

Воронова О. В.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин,

Одеський національний економічний університет

ORCID 0000-0002-8719-5546

ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ДЛЯ АРХІТЕКТУРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Російсько-українська війна, що розпочалася у 2022 році, стала одним із ключових геополітичних викликів сучасної Європи, суттєво вплинувши на систему міжнародних відносин та архітектуру європейської безпеки. Повномасштабна агресія РФ проти України поставила під сумнів принципи стабільності та непорушності кордонів, закріплені у Статуті ООН та Гельсінському заключному акті 1975 року. Війна продемонструвала, що традиційні механізми запобігання конфліктам та врегулювання криз у Європі мають значні прогалини.

Одним із найбільш відчутних наслідків війни стало посилення ролі військових союзів, зокрема НАТО, у забезпеченні колективної безпеки. Альянс посилив східний фланг, збільшивши військову присутність у Польщі, країнах Балтії та Центрально-Східної Європи. Приєднання Фінляндії та Швеції до НАТО стало сигналом зміцнення європейської системи стримування та демонстрацією єдності держав-членів перед обличчям загроз [1].

Європейський Союз активно мобілізувався у сфері безпеки та оборони, запроваджуючи економічні санкції проти РФ, координуючи військову допомогу Україні та активізуючи Спільну безпекову й оборонну політику [2]. Війна також прискорила дискусії про стратегічну автономію Європи, що передбачає здатність ЄС самостійно реагувати на безпекові виклики без надмірної залежності від зовнішніх партнерів.

Україна у цьому процесі відіграє роль форпосту європейської безпеки [3]. Досвід протидії повномасштабній агресії, гібридним загрозам, кіберопераціям та інформаційним атакам став уроком для європейських держав щодо важливості підготовки до комплексних загроз. Партнерські програми, військово-технічна допомога та міжнародна підтримка інтеграції України у євроатлантичні структури сприяють зміцненню регіональної безпеки.

Науковий аналіз наслідків війни вказує на тенденцію переорієнтації європейської безпеки з моделі кооперативної взаємодії на модель стримування та колективного реагування на загрози. Це включає підвищення оборонних бюджетів, модернізацію військової інфраструктури, посилення розвідувальних можливостей та інтеграцію зусиль союзників для протидії потенційній агресії.

Отже, російсько-українська війна стала каталізатором радикальних змін у структурі європейської безпеки, актуалізувавши питання військово-політичної, економічної та енергетичної стабільності. Подальший розвиток геополітичної архітектури Європи буде значною мірою визначатися готовністю держав співпрацювати у протидії агресивним викликам та адаптувати свої безпекові стратегії до нових реалій.

Список літератури

1. Armstrong M. How war in Ukraine pushed Finland and Sweden toward NATO. URL: <https://www.statista.com/chart/27422/public-support-joining-natofinland-sweden/>
2. Allison R., Black J. Europe's Security after Ukraine: NATO, EU, and the Strategic Balance. London : Chatham House Report, 2022.
3. Lepeu J. Ukraine, the de-targetization of EU sanctions, and the rise of the European commission as architect of EU foreign policy. DOI: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41311-024-00649-7>.